

LUPTA

le combat

Director : Mihai Korne

Redactor : Antonia Constantinescu

COSTUL ABONAMENTULUI PE UN AN

In franci francezi

FRANTA
EUROPA

FRF 250
FRF 300

Cu avionul :

AFRICA
AMERICA DE NORD
ISRAEL
AMERICA DE SUD
ASIA
AUSTRALIA

FRF 350
FRF 400

In alte valute tariful este majorat
pentru acoperirea cheltuielilor
bancare :

DM 100 - Fr. Elv. 90 - L St. 35

USA 60 sau echivalent

USA 70 sau echivalent

125, Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud - France
Telephone : (33-1) 46. 02. 05. 40 - Tetex 633520F
Commission Paritaire N° 65481 - C;C;P; : 11 341 71 A Paris
Telefax : (33-1) 46.02.14.37

Numărul 195

22 decembrie 1992

PENTRU O ISTORIOGRAFIE NEPARTINITOARE

Vineri seara, 27 noiembrie, a avut loc la Institutul Ungar de la Paris o "masă rotundă" cu prilejul lansării versiunii franceze a monumentalei Istorii a Transilvaniei, alcătuită de un "colectiv" de istorici unguri sub conducerea profesorului Béla Köpeczi, masa rotundă la care au participat istorici unguri, români și francezi. Versiunea maghiară a cărții, apărută în trei volume în 1986, a stîmit îndată din partea guvernului Ceaușescu proteste violente precum și editarea grabnică a unor broșuri menite să contrazică tezele ungare; dar publicațiile acestea, afectate de un ton polemic, n-au avut nici un ecou, din pricina disprețului universal în care era ținut guvernul dictatorului român.

Acum a apărut și versiunea franceză, după versiunea engleză, ambele rezumate, (1 volum în loc de trei), și lansarea cărții în mediile universitare franceze se face cu multă publicitate și ceremonie, în fruntea delegației ungare aflîndu-se însuși coordonatorul echipei de autori, Béla Köpeczi, fost ministru al culturii înainte de 1989, distins filolog specialist în limbile neolatine, doctor în litere de la Paris, vorbind franceza aproape fără accent. La masa rotundă era însoțit de doi din co-autori, Gabor Barta, profesor la Universitatea din Debrecen și Ambrus Miskolczy, profesor la Universitatea din Budapesta, ambii tineri și mai stîngaci în mînuirea limbii franceze.

Universitățile române și probabil și autoritatea politică - dată fiind implicarea activă a Centrului Cultural de pe lînga ambasada română din Paris - au acceptat să participe în contradictoriu, delegînd pe dnii Florin Constantiniu, de la Institutul Nicolae Iorga din București, și Gheorghe Cipăianu și Ion Aurel Pop, de la Institutul de Istorie din Cluj.

Universitatea franceză era reprezentată prin marele medievist Jacques Le Goff, director de studii la Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, dl. Georges Castellan, fost profesor la INALCO (autor al unei Istorii a Balcanilor și a două cărți de istorie a României), profesorul Jean Béranger, de la Universitatea Paris IV și tînărul "politolog" Stéphane Rosière. Desbaterea a fost

transmisă integral la televiziunea maghiară.

Spațiul acestei succinte dări de seamă nu mi îngăduie să intru în amănuntul desfășurării acestui adevărat "show". Voi spune doar, foarte pe scurt: Profesorul Köpeczi a expus geneza cărții, 12 specialiști lucrînd aproape 20 de ani sub îndrumarea lui, pentru a sintetiza istoria Transilvaniei, din cele mai vechi timpuri și pînă în 1944, străduindu-se, a spus d-sa, să prezinte o imagine obiectivă a vieții celor trei populații locuind în acest ținut, români, unguri și nemți. "Moderatorul" desbaterii, prof. Le Goff (care mărturisise din capul locului,

cinstit, că materia îi este cu totul necunoscută) a dat apoi cuvîntul pe rînd celor trei "oratori" români și celorlalți doi oratori unguri. Părerea mea este că românii au adus argumente mai convingătoare decît ale maghiarilor, dar e greu să ne dăm seama de impactul asupra unor eventuali participanți francezi, cu atît mai mult cu cît, dacă prof. Le Goff a rămas strict neutru, dnii Béranger și Rosière s-au arătat agresiv filomaghiari și chiar dl Castellan, care în cărțile sale a adoptat mai curînd tezele românești, în scurta sa intervenție n-a făcut decît să înlăture una din obiecțiunile ridicate de tînărul cercetător Ion Aurel Pop (anume că românii, în carte, sunt arătați mereu în stare de inferioritate).

Neagu DJUVARA

pag. 7

SĂRBĂTORI

FERICITE !

LA
MULTI
ANI !

O SUCCESIUNE COERENTĂ

Anunțăm în numărul trecut alegerea prof. Emil Constantinescu în fruntea Convenției Democratice, la propunerea fostului președinte, Corneliu Coposu. Acesta din urmă a explicat că această alegere a avut "o motivare nu numai sentimentală a afecțiunii pe care i-o port și a admirației de care se bucură în ochii mei și a tuturor formațiilor din Convenție, dar și cu argumentul pragmatic al capitalului politic pe care l-a acumulat la ultimele alegeri. Atunci când este reprezentantul a 5 milioane de români conștienți, înseamnă că este figura numărul 1 a politicii românești și, întemeiat pe aceste argumente, am făcut această propunere care, spre bucuria mea, a fost acceptată de CD". Alegerea a fost făcută de Biroul Convenției, cu 15 voturi pentru și trei abțineri - Nicolae Manolescu, Otto Weber (MER) și Bogdan Grabovschi (UMRL), ultimul explicându-și reținerea din motive de procedură. UDMR a susținut candidatura la președinția Convenției Democratice a prof. Emil Constantinescu pentru că "este independent și nu va favoriza nici o formație politică, în al doilea rând a dovedit că are un staf bine organizat care va conduce la o restructurare a Convenției".

A doua zi, în 28 noiembrie, la sediul Asociației "21 Decembrie", a avut o conferință de presă în care proaspătul ales a declarat că, într-o lună, va fi elaborat un regulament de funcționare al Convenției adecvat noii realități politice. "Rolul președintelui Convenției Democratice este de a fi un liant între diferitele partide și formațiuni. Convenția nu este un supra-pariud, deci președintele nu va da indicații, ci va fi un moderator. (...) Una din sarcinile Convenției este de a ajuta la conturarea mai coerentă a doctrinelor politice esențiale oricărui spațiu democratic și de a avea un electorat propriu" Referindu-se la primul punct al discuției din ajun, în Biroul CDR, și anume analiza rezultatelor alegerilor, la întrebările ziariștilor s-au exprimat opinii diferite dozate.

N. Manolescu a repetat că, în ce privește pierderea alegerilor, "greșelile sînt ale noastre și meritele ale adversarului. Cu alte cuvinte, dacă adversarul ne-a bătut este pentru că a găsit un limbaj care a avut mai mult succes." În al doilea rând, a fost de părere președintele PAC-ului, e greu de distins între cauze obiective și subiective, dar clararea acestora ar putea fi următoarea: cauze politice - o campanie construită pe o analiză a electoratului, care nu s-a dovedit foarte corectă; cauze de natură organizatorică - n-au fost capabili să organizeze campania la toate nivelele; cauze economice - lipsa cronică de fonduri; cauze umane - n-au fost găsiți oamenii cei mai competenți.

Ana Blandiana socotește că "S-a pierdut mult timp cu elaborarea listelor de candidați, iar ele au fost alcătuite stabilind proporția între partide și nu între oamenii partidelor. S-au discutat cifre, nu oameni. O altă cauză

este numărul mare de primari ai CDR care n-au reușit să se deosebească, esențial, de predecesorii lor, astfel că marea noastră număr de primari a fost un dezavantaj, nu un avantaj." A treia explicație ar fi că "am crezut într-o măsură exagerată că vom câștiga. Faptul că am crezut în acele sondaje, pe care acum le pun sub semnul întrebării din multe puncte de vedere, ne-a făcut să nu avem o dispoziție suficient de dramatică și responsabilă în timpul campaniei".

Corneliu Coposu a adăugat la aceste explicații propaganda neloaială a adversarilor, care a uzat de false alarme și de complezența televiziunii, ca și neregulile și abuzurile din birourile de vot.

În legătură cu declarația UDMR de la Cluj (v. pag. 4), Emil Constantinescu a comunicat că va avea loc o masă rotundă, deschisă presei, în care fiecare din forțele politice ale Convenției se va putea explica. "Fiindcă toate manifestările extremiste pleacă de la discuții incomplete și, în acest moment, România are nevoie de o discuție sinceră, clară, care nu trebuie să ducă neapărat la o unitate de păreri."

SOCIALE

■ Guvernul a înființat în noiembrie 1992 Secretariatul de Stat pentru Handicapați, care poartă de grijă unui număr de 200.000 de persoane. 900.000 au fost lăsați în grija familiilor și inflației. Legea 53 privind protecția specială a persoanei handicapate și 57 privind asigurarea încadrării lor în muncă care au intrat în vigoare în septembrie 1992, sînt nu doar incomplete dar, pe alocuri, și aberante. Oricum, birocrăția și atitudinea jignitoare față de solicitanți le face adesea ineficiente. Deși Ministerul Sănătății a recunoscut aproape un milion de persoane defavorizate, cele două legi protejează doar 100.000 de persoane

■ Cu insuficiență renală se poate supraviețui numai printr-un tratament în centrele de hemo-dializă. Anual apar cîte 50 pînă la 80 de cazuri la milionul de locuitori, conform unei statistici mondiale. Astfel, în România, bolnavii de insuficiență renală sporesc anual cu 1500 de cazuri. În absența tratamentului, bolnavul nu poate supraviețui mai mult de 2 luni.

În Bulgaria există, la o populație de trei ori mai mică decît în România, 60 de centre de hemo-dializă. În România, pînă în 1989, erau 4, iar de atunci încoace funcționează 12 centre, care pot trata 550 de cazuri din cei 1500, centre a căror aparatură este în proporție de 80% vetustă. De pildă, la centrul din Ploiești, cele 6 aparate sînt alcătuite din piesele altor 10 aparate defecte, dezmembrate, cîrpite. Astfel, numai 7% din bolnavi pot fi tratați, cca 1500 mor anual cu zile.

■ Conform unui studiu publicat în SUA, în *Jurnalul american al sănătății publice*, semnat de dr. Mihaela Badea, dr. Florica Șerbănescu și dr. Marsden Wagner, în România au murit mai mult de 10.000 de femei din cauza avorturilor clandestine. Peste 200.000 de copii au fost internați în orfelinate în perioada 1966-1989. Între 1980-1989, rata mortală la naștere era de 150 la 100.000 de nașteri.

■ Acum un secol, în 1891, în București au existat 15 cazuri de sinucidere. Creșterea populației a modificat cifrele și, în 1936, sînt înregistrate 179 de sinucidere. În plină epocă de aur, în 1977 - 260, în 1985 - 329 ajungînd în 1989 la 360. În 1990, numărul sinuciderilor scade la 266. 60% dintre sinucigași sînt bărbați. Numărul cel mai mare de sinucidere îl reprezintă căsătorii, cu 57,6%.

Primul loc în lume la sinucidere îl ocupă Ungaria, cu 40 de cazuri la 100.000 de locuitori. La noi, recordul de sinucidere în mediul rural e deținut de comuna Pănet, din județul Mureș, cu populație maghiară. În România, rata este de 14 sinucidere la mia de locuitori, la egalitate cu Statele Unite, cu mult după țările scandinave. Printre țările cele mai puțin afectate de sinucidere, Grecia și Irlanda.

■ În România, raportul între căsătorii și divorțuri este de 5 la 1. Din totalul divorțurilor înregistrate în semestrul I al lui '92, 3.490 s-au înregistrat în mediul rural și 11.000 în cel urban.

■ În mormîntarea unui cetățean în România costă 100.000 lei, primăria dînd un ajutor de 10.000. Cel mai sărac om din țară nu poate fi înmormîntat cu mai puțin de 30.000. E greu de trăit în România, dar nu-i mai ușor să mori.

■ Muncitorii de la IMGB nu mai fac ordine. Nu mai fac nimic. În jur zac grămezi de metal învîrtejit și ruginit, iar prin "nu ne vindem țara" se ratează colaborările cu firmele străine!... N-au de lucru, în secții e frig, salariile sînt mici. Restructurări de ultimă oră au împărțit curtea fabricii în mai multe societăți comerciale. Fosta Întreprindere de Mașini Grele București, locul de protocol unde "conducerea iubită" lua, de pe covorul roșu și printre steaguri și lozinci, temperatura clasei muncitoare, s-a destrămat, după 1989, în aprige lupte sindicale.

■ Poiana Brașov era o stațiune, pînă nu demult, neîncăpătoare pentru turiștii români și străini. Astăzi, din 7 hoteluri care aparțin Societății Comerciale Poiana Brașov, doar 4 mai sînt deschise. Din cele cca 2000 locuri de cazare sînt ocupate doar 600. Explicația? stațiunea este inaccesibilă din pricina prețurilor.

■ În România există 200.000 de societăți comerciale cu capital privat, cu doar 40.000 de angajați, pentru că nu s-a privatizat decît comerțul. Aceste întreprinderi particulare sînt mai ales "buticuri" fără nici un angajat. Așa se face că la noi patronatul nu există și că negocierile nu pot fi tripartite: stat, sindicate, patronat.

TELEVIZIUNEA, BOLNAVA DE EA INSAȘI

Revista pariziană *Télérama*, din 21 octombrie, publica articolul "De la cenzură la autocenzură". "Nu poți intra oricum în televiziunea română,

păzită de armată", își începe articolul Catherine Stern.

Unul din interlocutorii ziaristei franceze este Radu Coșarcă, prezentator al jurnalului de seară pe canalul 1, care, "sinistru și înțepenic în fața camerei, în particular este fermecător și energic." El face parte însă, lucru nemărturisit ziaristei, din Consiliul Național al Audiovizualului (CNA). În 2 mai acest an, pe când era redactor șef la Departamentul informații (ocupând acest post din 6 noiembrie 1991), Radu Coșarcă a invitat trei istorici pentru o emisiune despre monarhie. Răzvan Theodorescu l-a retrogradat pe post de prezentator pentru ca "ideea nu e rea, dar oamenii nu sînt încă pregătiți... Reflexul de a arăta faptele și gesturile puterii a rămas aproape intact în televiziune". Articolul 9 din Legea Audiovizualului o obligă să retransmită comunicatele oficiale prezidențiale și parlamentare. "Iliescu era președinte și candidat, ceea ce m-a obligat să-i fac campania electorală...", spune Radu Coșarcă.

"Oficial, orice cenzură este interzisă, dar există o tendință către autocenzură. Oamenilor le este frică, mai ales de șomaj. Ca în cazul mafiei, nu știi de unde vine, dar presiunea există", constată ziarista Irina Nistor. N-au dispărut toate tabu-urile: Securitatea nu e subiect de dezbatere, ca în presa independentă, corupția e rar abordată în anchete. Vechea gardă este în continuare la comandă și, cum are totul de pierdut, face tot politica puterii. "Pe 22 decembrie, după discursul lui Ceaușescu huiduit de mulțime, nu m-am dus la televiziune. Ion Bucheru, care scria discursurile lui Ceaușescu, m-a chemat și m-a amenințat că mă dă afara," își amintește Irina Nistor. "Astăzi, predă la facultate, este președintele paavilionului român de la Sevilla și redactor-șef la secția de film a televiziunii naționale."

Să amintim că Rodica Beclean este prezentatoare, dar a făcut parte și din echipa de presă a candidatului Iliescu. Mircea Hamza, ziarist la televiziune, s-a ocupat de imaginea PRM-ului încă înainte de alegeri, după care a părăsit televiziunea pentru a deveni șeful campaniei electorale a acestui partid. Intrarea în scenă a PSM-ului s-a făcut cu interviul la Tv a lui Adrian Păunescu în emisiunea lui Mihai Tatulici. După ce au intrat în parlament, deși minoritari, Vadim

La TVR lucrează 3.000 persoane (dintre care 200-300 de ziařiști), pentru 18 ore de program pe canalul 1 și 6 pe canalul 2. TVR are 1,3 miliarde de lei datorii.

Tudor și Adrian Păunescu sînt mereu căutați de operatorii care transmit reportajele din forul legislativ. Din nou informațiile despre opoziție sînt drămuite.

FSN a protestat că, în mod sistematic, TVR nu dă curs invitațiilor la conferințele sale de presă, ceea ce este "o gravă încălcare a satutului de neutralitate și independență al televiziunii", și o discriminare față de FDSN și PRM. În 25 nov. PAC își propunea sa solicite intervenția imediată a CNA, protestînd "energic împotriva modalităților pârîntoare în care sînt transmise pe postul național de televiziune dezbaterile de la Senat. Apreciam ca revoltătoare maniera în care li se acordă minute întregi la programele de actualități unor extremiști naționaliști nostalgici ai epocii ceaușiste, epocă ai cărei constructori fideli au fost."

Din octombrie a început operația de acordare a licențelor pentru posturile de radio și televiziune locale de către Consiliul Național al Audiovizualului. "Ordinea de discutare a dosarelor este una valorică și aprobarea este dată dacă a fost întrunit votul, care este secret, a cel puțin 6 din cei 11 membri", s-a precizat din capul locului. S-a mai spus că lucrul cel mai important este caietul de sarcini.

Și totuși. CNA a dat cu predilecție licențe mai ales societăților *Mediapro* (patronată de Adrian Sîrbu) și *Euronova*, patronată de I.C. Drăgan, care are cereri aproape pentru toată țara. Prima dintre ele a obținut licențe de emisie la Brașov și Oradea, deși are sediul la București. Este respinsă în schimb TV Oradea, deși un criteriu important în acordarea licențelor este acela de a cunoaște specificul localităților. Dacia RTV a lui I.C. Drăgan a obținut licența pentru Timișoara, care a fost susținută de George Boeru, redactorul-șef al "*Renașterii Bănățene*" - publicație obedientă puterii și xenofobă, dar a fost refuzată licența pentru postul independent, care emitea deja. Postului de radio *Vox T* și-a demonstrat și el competența pe unde Iașului, dar n-a primit frecvență de emisie de la CNA. La Iași se strîng semnături, indignarea cuprinzînd oficialități, personalități ale vieții culturale și științifice, syndicate, cetățeni de diferite vârste, dar mai ales studenți, elevi și profesori. Deciziile CNA sînt socotite nu numai subiectivă și superficială, dar aberantă, încălcînd principiile și criteriile de acordare a licențelor.

Uniunea Televiziunilor Locale Private din România a dat publicității un comunicat în care se anunță că, în urma unor decizii nejustificate ale CNA, cîteva importante posturi locale private de televiziune - Oradea, Constanța, Brașov și Timișoara - vor fi nevoite să-și înceteze emisiunile la sfîrșitul lunii. Pe de altă parte, CNA a promis să rediscute în 18 și 21 decembrie și să ofere posibilitatea unor împărțiri de frecvențe.

Puterea știe că unica ei șansă e informația controlată, dirijată și manipulată de "oamenii președintelui".

DUPĂ TREI ANI...

"În cadrul convocării bilanț de astăzi, procurorul militar, gen. mr. Mugurel Florescu, a prezentat o sinteză referitoare la stadiul cercetărilor dosarelor Revoluției din Decembrie 1989.

Referindu-se la condițiile specifice în care au avut loc evenimentele din Decembrie, dl. Florescu a amintit următoarele caracteristici generale: represiunea fără echivalent în celelalte țări est-europene, starea de confuzie creată intenționat sau neintenționat, presiunea psihologică în care au acționat majoritatea participanților direcți, tensiunea creată de însăși importanța evenimentelor, cît și datorită unor acțiuni specifice războiului psihologic, lipsa unei coordonări eficace și coerente a forțelor implicate în acele zile, lipsa oricăror cercetări din acea perioadă, și, mai ales, particularitatea fiecărui caz în parte. Procuratura Militară a prezentat următoarele date oficiale, care descriu exact evenimentele trăite de noi toți, în urmă cu trei ani:

1.104 persoane decedate, dintre care 160 pînă la 22 Decembrie și 944 după 22 Decembrie.

3.321 persoane rănite, dintre care 1.107 pînă la 22 Decembrie și 2.214, după 22 Decembrie.

La București au decedat 49 de persoane pînă la 22 Decembrie și 515 după 22 Decembrie. La Timișoara au murit 73 de persoane înainte de 22 Decembrie și 20 după 22 Decembrie. Înainte de 22 Decembrie, la București au fost 599 răniți, după - 1.162. La Timișoara au fost 296 de răniți înainte de 22 Decembrie și 77 răniți după 22 Decembrie.

Au fost înregistrate 2.912 dosare, 1.361 la București, 919 la Brașov și 37 la Timișoara. Au fost soluționate 1694, prin trimitere a 62 în judecată. 1319 au fost soluționate prin netrimiteri în judecată; 170 au fost clasate; 153 au primit soluții. Au rămas de soluționat 1218 dosare.

Au fost clasati ca suspecti și cercetați 1873 de persoane: 1204 militari, 849 civili. Au fost trimise în judecată 4 persoane, numai pentru infracțiuni referitoare la regimul armelor și munțiilor și nu alte acte, de exemplu, acte de terorism...."

(Emisiune la Actualitățile TV din 10 decembrie 1992)

Conform Deciziei nr. 2122, Consiliul Județean Timiș a stabilit ziua 17 Decembrie, zi de doliu pe cuprinsul județului Timiș. Instituțiile vor arbora drapelul național în bernă. Programele de radio, televiziune locale și spectacolele vor fi adaptate în mod corespunzător.

**ABONAȚI-VĂ LA
LUPTA**

O NOUA TACTICA ?

Acum două luni, avea loc la Cluj, cu participarea presei fără nici o restricție, Consiliul general al delegațiilor, instanța supremă între congrese a UDMR-ului. S-a analizat campania electorală și rezultatele alegerilor: UDMR are 39 de parlamentari (în precedentul parlament erau 41), în Muntenia, Moldova și Dobrogea, a recoltat 18.000 de voturi, iar la București 10.000; în Harghita și Covasna, alegătorii, deopotrivă iubitori ai cheii și ai lălelei, le-au ștampilat pe amândouă, ceea ce a dus la anularea multor buletine; 93% dintre electorii UDMR l-au votat pe Emil Constantinescu.

Consiliul a durat trei zile și s-a încheiat, în 25 octombrie, cu "Declarația privind problema națională" și o solemnitate în premieră - un jurământ de fidelitate față de deciziile UDMR a parlamentarilor maghiari, rostit în Catedrala Sf. Mihai. La acest consensus final nu s-a ajuns simplu. Domokos Geza, adeptul unei politici realiste și al negocierilor a fost de părere că cele 2 milioane de voturi obținute de PUNR și PRM nu reprezintă doar o înțepire a extremismului, ci și semnul unei suspiciuni și îngrijorări iscate în populația română de unele greșeli ale UDMR, abil speculate de putere. Socs Geza l-a acuzat însă de promovarea "strategiei friicii", iar Katona Adam, - care a lansat în octombrie 1991 ideea "autonomiei ținutului secuiesc" (de care UDMR-ul s-a desolidarizat atunci) - a

explicat că maghiarimea din România se afla în urma celei din Voievodina și Ucraina (?...) În plus, Declarația adoptată, care face referire la "autodeterminare" sau "autoadministrare" și "drepturi colective" nu se afla pe ordinea de zi. Născută la inițiativa episcopului Tökes, dar redactată colectiv și adoptată în unanimitate, ea a declanșat o serie de reacții, de la nedumeriri la proteste oficiale.

O primă observație ar fi că termenii incriminați exprimă pe de-o parte o doleanță greu de înfăptuit, pentru că minoritatea maghiară nu e omogenă teritorial și nu apare în Proclamația de la Alba Iulia, atât de des invocată de UDMR, iar pe de altă parte nu are o expresie juridică internațională.

Reacțiile nu s-au lăsat așteptate. Într-un document al Ministerului de externe de la București (29 oct.) se arată că documentul UDMR dă dovadă de *rea-voință sau neștiință* pentru că "autodeterminare" pe baza principiului "autonomiei comunitare" nu apare nici în dreptul intern, nici în cel internațional. CSCE vorbește de "drepturi ale persoanelor aparținând minorităților", deci de drepturi individuale. S-a revelat, de asemenea, că în ajunul conferinței de la Cluj, a sosit în zonă Gyula Horn, președintele comisiei de politica externă a Parlamentului ungar. MAE consideră anormale aceste practici și a dat o circulară cerind oficialităților locale să nu accepte astfel de contacte, indiferent de țara din care ar veni, decât prin intermediul MAE. Într-o altă declarație MAE, din 31 oct. 92, se

spune că a fost informată ambasada Ungariei la București să *incunoștințeze organele oficiale și mass-media din Ungaria că, în cazul în care pe viitor, în documente oficiale ungare adresate părții române se vor mai face referiri la Transilvania ca unitate teritorial-administrativă, aceste documente vor fi returnate expeditorilor și nu li se va acorda nici o atenție.* La rîndul său, Ministerul de Externe Ungar a amintit, într-un comunicat, că secretarii de stat Tamas Katona și Theodor Meleşcanu au pus în funcție practica unor vizite de demnitari care se adresează direct oficialităților locale. În ceea ce îi privește, sînt satisfăcuți că românimea din Ungaria e vizitată din ce în ce mai des de personalități oficiale române. "Dacă o persoană din Ungaria face o vizită la invitația unui partid sau a unei organizații politice din România, MAE ungar nu dorește să fie informat sau să controleze acest lucru, fiindcă nu este în obligația sa".

Partidele au dat, fiecare, comunicate. FSN reproșea formularea neconstituțională a documentului, întrebîndu-se care sînt statele date drept model pentru "drepturile colective". Din comentariul parlamentarului american Tom Lantos se poate afla: "România n-are altă alternativă la un Sarajevo decât *Elveția*". PUNR, în stilul său inefabil, a declarat documentul "un afront", "o segregare rasială", cerînd sesizarea Curții Constituționale pentru

pag. 5

CUI FOLOSEȘTE ?...

DEMAGOGIE CU SIMBOLURI

Prefectura județului Cluj a apelat la justiție pentru a decide asupra unor hotărîri ilegale ale primarului Gh. Funar, referitoare la folosirea bugetului local și la schemele administrative supraîncărcate. În piața din centrul orașului, greco-catolicii continuă să participe la liturghie sub cerul liber. Dar nimic din realitatea înconjurătoare, nici gropile orașului, nici mizeria zilnică a locuitorilor - cîteva săptămîni, pe treptele primăriei, 6 femei fără locuință au făcut în zadar greva foamei - nu tulbură administrația care, în frunte cu primul cetățean al orașului, preferă vîntoarea de simboluri...

În 30 noiembrie, în ciuda avizului nefavorabil al Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice, pe statuia lui Matei Corvin de la Cluj a fost plasată inscripția "Biruitor în război, invins numai la Baia de propriul său neam, cînd încerca să învingă Moldova nebiruită" (N. Iorga), pusă între cele două războaie mondiale și scoasă în 1940, sub ocupația hortistă. După război a fost preferată inscripția în latină, care împăca pe toată lumea, *Mathias Rex*. Nu și demagogia patriotardă a primarului. "Cadoul" său de ziua națională, zi de conciliere, a fost organizarea unei atmosfere de instigare și umilire: muncitorii, gărînd statuia lui Corvin, apărați

de jandarmi, dincolo de care mulțimea, maghiari dar și români, cîntînd psalmi cu luminări aprinse... S-ar părea că năstrușnicul primar are de gînd să schimbe și numele a 68 de străzi, printre care cele numite Bela Bartok (printre altele culegător de folclor muzical românesc și prieten cu George Enescu) și Ady Endre (tradus în românește de prietenul său Octavian Goga!).

În 6 decembrie, același primar năvăla și interzis o manifestație a UDMR-ului. La ora prînzului, statuia lui Matei Corvin era înconjurată de forțe de poliție în cantități neliniștitoare, tot în piață se sfîrșea slujba greco-catolicilor. La terminarea slujbei ecumenice din Catedrala Sf. Mihai, ungurii, în frunte cu Lazlo Tökes și Domokos Geza, au înconjurat piața într-un marș al tăcerii, în care se aflau și persoane din opoziție, pentru a accentua faptul că orașul Cluj este un spațiu de cultură, de toleranță între mai multe limbi, culte, tradiții. De altfel, populația românească din Cluj, în afara celor cîțiva partizani ai lui Funar, n-a dat curs provocărilor funariste. Doar cca 200-300 de persoane strigau lozinci naționaliste, cîntau imnuri și strigau "ungurii afară!" Doar că escalada primarului continuă. El amenință cu amendarea participanților la marșul tăcerii, numit "manifestație neo-horthystă", și a cerut forului legislativ să-i pună pe parlamentarii care au participat la marș în discuția comisiilor de disciplină. Mai

mult, primarul contestă că teatrul și opera maghiară din Cluj ar avea de ce să sărbătorească 200 de ani de existență...

În 7 dec. la conferința de presă UDMR, s-a spus că s-a înaintat un memoriu guvernului român, o întîmpinare a fost adresată și de Asociația pentru dialog interetnic de la Cluj - care reunește peste 100 de universitari, membri corespondenți ai academiei, scriitori români și maghiari). Dacă puterea continuă să păstreze tăcere ca și pînă acum, vor fi înaintate declarații și proteste la forurile internaționale. Cu aceeași ocazie a fost spulberat zvonul referitor la dislocarea opoziției în urma Declarației de la Cluj, care urmează să facă obiectul unei dezbateri în CDR.

PRM a solicitat înființarea unui minister al propagandei, care să sancționeze manifestațiile anti-românești

În dimineața de 1 decembrie la școala "Nicolae Bălcescu" din Jula, singurul liceu în care se predă limba română în Ungaria, avea geamurile și ușa mînjite de ouăle cu care fusese bombardată clădirea. Cea mai frumoasă biserică românească din Ungaria, cea din Cenadul Unguresc, a fost devastată și profanată. Președintele Göncz și premierul Antall au deplîns incidentele. Din păcate, Ion Iliescu n-a deplîns isprăvile agitativului primar din Cluj.

a scoate UDMR-ul în afara organismelor autorizate a funcționa public în România. FDSN l-a socotit "o jignire", "o insultă", observând - și ar fi fost destul - că documentul se situează în afara reglementărilor internaționale semnate de România. În comunicatul PAC se repetă că partidul sprijină procesul de descentralizare dar "apreciază ca inacceptabilă ideea autonomiei teritoriale sugerată ambiguu de declarația UDMR. De asemenea înțelegem să milităm pentru drepturile omului (...) dar considerăm discutabilă invocarea drepturilor colective." Declarația dlui Corneliu Coposu este, de departe, cea mai politică și mai consistentă: PNȚCD este fidel hotărârilor de la Alba Iulia, care stabilesc principiile fundamentale indispensabile ale statului de drept România. Maghiarimea din România are îndreptățirea de a-și afirma identitatea națională, limba, cultura și tradiția proprie și de a considera ca România natală este și patria lor, ca urmare nu trebuie să se limiteze exclusiv la revendicarea de drepturi, ci are obligația să ia parte la elaborarea activității legislative și la efortul de depășire a impasului economic, la realizarea instituțiilor democratice.

Grupul de Dialog Social (GDS) a organizat o dezbatere pe tema documentului de la Cluj, cu Varga Attila și Szilagy Zsolt, publicată în revista "22" (nr. 45). Invitații GDS-ului n-au putut lămuri sensul sintagmelor buclucașe, invocând doar exasperarea în fața funarismului, care crează nevoia de apărare a identității comunitare.

TOM LANTOS LA BUCUREȘTI

Congresmenul american Tom Lantos a sosit la București, după ce a fost în Slovacia și Ungaria, într-o vizită particulară, organizată de ambasada USA din București, în 27 noiembrie. La Budapesta, în cadrul unei întrevederi cu președintele Ungariei, A. Gontz, au fost amândoi de acord pentru a îngrădi manifestările extremiste și a încuraja opiniile ponderate de factură pragmatică. Tom Lantos își continuă călătoria în Serbia și Croația. Singura oficialitate română care l-a primit a fost Theodor Meleșcanu, ministrul de externe. A mai vizitat sediul UDMR, stînd de vorbă cu Domokos Geza, Camera Deputaților, discutînd cu Comisia de politică externă. După vizita la sediul PNȚcd, unde a vorbit cu Corneliu Coposu, a declarat: "Mi-a fost

făcută o pledoarie fermă de către conducere să sprijin acordarea clauzei... Opinia domniilor lor au o greutate foarte mare pentru mine și, cînd voi lua decizia finală, o să iau în considerație cu mare grijă ceea ce opoziția democratică îmi cere să fac. Trebuie să spun că eu văd încă o serie de probleme serioase, în special privind controlul Televiziunii de către guvern. Nu este posibil să ai o democrație deplină, dacă cel mai important mijloc de comunicare, pentru 23 de milioane de oameni, se găsește în mîinile unei grupări politice." A urmat o vizită la sediul Partidului Alianței Civice. Ion Iliescu, căruia i s-a cerut prin ambasada USA o întrevedere, a pretextat ca este ocupat.

În 29 noiembrie Tom Lantos a dat o conferință de

Nu e mai puțin adevărat, însă, că alegerea primarului de la Cluj a fost provocată de declarația ministrului apărării din Ungaria, Lajos Fur, exact înainte de turul doi al alegerilor locale. Cît privește abuzurile lui Gh. Funar, observa Gabriel Andreescu, ele încalcă drepturile constituționale și cer o altă reacție.

Verestay Attila afirma la o conferință de presă: "Trebuie ca zonele care nu vor comunism să trăiască într-o atmosferă și în condiții de democrație deplină... Eu vreau să fiu maghiar, român și european". Dar pentru această legitimă dorință nu e nevoie de declarații inacceptabile, ci, cum observa Mihai Șora, "de un mers solidar al românilor și maghiarilor pentru democratizarea țării".

Actuala tensiune provocată de Declarația UDMR și pentru a cărei apariție, e drept, nu s-a putut oferi o justificare convingătoare, demonstrează că lipsa de cooperare între UDMR și celelalte forțe democratice din România face rău tuturor, generînd un teren lunecos, de frustrări și ambiguități. O bizarerie, care n-a trecut neobservată, a fost că Declarația maghiarilor a fost dată în plin proces de negocieri pentru președinția camerelor și alcătuirea guvernului. Ca și în cazul grevei foamei, în plină campanie electorală, a pastorului Tökes, curiozitatea nu o reprezintă atît doleanțele, cît momentul ales. Ca și cînd, UDMR-ul ar fi ales tactica de a înmulți numărul extremiștilor, sacrificîndu-și partenerii din opoziție. Din fericire, Convenția Democratică a dat dovadă de înțelepciune optînd pentru dialog și

presă la ambasada americană. Condițiile lui Tom Lantos pentru a susține acordarea clauzei sînt: redeschiderea consulatului maghiar și a Universității Bolyai la Cluj, Televiziune independentă cu mai multe posturi naționale de stat și particulare și o mai mare independență a justiției.

În Ungaria, Tom Lantos a intrat în conflict cu vicepreședintele Forumului Democratic Maghiar, partidul de guvernămînt, Istvan Csurka, datorita accentelor șovine dintr-un studiu-pamflet al acestuia din urmă. T. Lantos, care a fost atacat de susținătorii lui Csurka, a răspuns: "găsesc amuzant că aceiași oameni care îmi împărtășeau pe deplin părerile cînd acuzam evoluțiile românești și situația minorității maghiare, acum consideră nepotrivită intenția mea de a pune în discuție acele evoluții în Ungaria..."

("Expres", "Adevărul")

menținerea unității ei, din care UDMR face parte.

Să cităm, în încheiere, cuvintele unui neimplicat, Bronislav Gheremek, președintele Comisiei de politică externă în Parlamentul polonez: "De înțelepciunea de care va da sau nu dovadă în politica sa externă depinde ca în jurul Ungariei să nu se formeze o Mică Antantă. Înțeleg prin această înțelepciune renunțarea, în politica externă a Budapestei, la instigarea spiritelor cu privire la situația minorităților din Slovacia, România și Serbia. Desigur, trebuie să se urmărească cu atenție măsura în care în aceste țări minorităților le sînt asigurate drepturile stipulate de legislația internațională, dar în cazul în care J. Antal continuă să se autodefinescă premierul a 15 milioane de maghiari, acest lucru ar putea provoca temeri în țările vecine cu Ungaria".

A.C.

BASARABIA

■ La Chișinău a luat ființă, cu ocazia vizitei delegației parlamentare române, condusă de Adrian Năstase, înființarea, în 27 noiembrie, a Comisiei Interparlamentare București-Chișinău, care să urgenteze procesul complex de armonizare legislativă. "În etapa actuală, trebuie să ne concentrăm cu prioritate asupra integrării economice. Subliniez acest aspect tocmai pentru că a devenit din ce în ce mai clar pentru toți că vremea simplelor declarații de iubire a trecut. Sentimentele noastre de dragoste frățescă trebuie să se concretizeze în fapte...", a spus Adrian Năstase, vrînd parcă să sublinieze o modificare a relațiilor bilaterale. În etapa care vine "trebuie să ne preocupăm elaborarea și definitivarea Tratatului de fraternitate și integrare dintre România și Republica Moldova".

■ Guvernul SUA nu recunoaște autoritatea ilegală stabilită în Tiraspol, se arată într-un comunicat din 25 noiembrie '92 al ambasadei SUA la Chișinău, precizîndu-se că ambasadorul american nu va da curs invitației autorităților de la Tiraspol de a vizita acest oraș. Ambasadorul SUA a subliniat poziția guvernului său privind necesitatea de a se permite Comitetului Internațional al Crucii Roșii și altor organizații internaționale - căruia i s-a refuzat de nenumărate ori permisiunea - de a vizita prizonierii politici de la Tiraspol.

■ În urma întîlnirii gen. Creangă, ministrul Ap. de la Chișinău cu gen Lebed, comandantul armatei a 14, cei 73 de membri ai forțelor separatiste care pătrunseseră în 6 decembrie în incinta cetății Tighina, unde se află un regiment al Armatei Ruse, pentru a-i determina să nu părăsească Basarabia, au fost obligați, în 9 dec. să se retragă.

DISCUȚII ȘTIINȚIFICE SAU SPECTACOL ?

- reflecții pe marginea unei "mese rotunde" despre istoria Transilvaniei -

Dintru început trebuie să mărturisim că nu ne considerăm a fi printre cei mai autorizați a lua cuvântul în această încă dificilă problema a istoriei Transilvaniei. Dacă încercăm a ne spune părerea - tardiv și scriptic - este numai pentru a îndeplini o datorie față de adevăr. Un adevăr de care noi toți, și Ungurii și Românii, și istoricii, și lingviștii, avem nevoie. Mai ales astăzi ...

1. Ne-am mai adunat odată în același scop. În ziua de 24 mai 1988, autorii ediției în limba maghiară a aceleași istorii a Transilvaniei s-au adresat istoricilor români în exil, la Paris, pentru a găsi, împreună, o cale de discuție liniștită, științifică, deosebită, pe atunci, de injurăturile și calomniile rușinoase puse în circulație de regimul Ceaușescu prin stegarii săi anti-maghiari de frunte (unul din ei fiind scriitorul Titus Popovici, academician și sub Ceaușescu și sub Iliescu!). Întrunirea de atunci s-a bucurat de participarea regretatului istoric Vlad Georgescu, directorul postului de radio "Europa liberă", care - ca și mulți dintre cei care au luat cuvântul - nu putea fi învinuit de sentimente sau gândiri naționaliste. S-a discutat, s-au exprimat nedumeriri, s-au pus întrebări care își așteptau de mult răspunsuri și s-a hotărât să se aștepte o ediție ulterioară, într-o limbă de circulație internațională.

2. Istoricii maghiari și-au continuat lucrările, sub auspiciile științifice oficiale, academice, și, după ce au dat la lumină o ediție în limba germană, sub conducerea profesorului Béla Köpeczi, s-a ajuns, în sfârșit, la aceasta impunătoare *Histoire de la Transylvanie* (Akademiai Kiado, 1992, Budapesta). Fiind vorba de astă dată de versiuni în limbi cunoscute, istoricii maghiari și-au prezentat opera și în alte orașe din Franța și din Germania. Aceste prezentări succesive constituiau, fără îndoială, și o binemeritată mândrie științifică a autorilor dar și - indirect - un act de propagandă pentru o Transilvanie care, pe hărțile geografice colorate de pe copertile interioare nu-și are marcate frontierele, nici spre vest, nici spre nord. În perspectiva istoriei, probabil, granițele nu mai au importanță...

3. La Paris, în ziua de 27 noiembrie 1992, prezentarea volumului *Histoire de la Transylvanie*, în elegantul Institut Hongrois, a avut dimensiuni, semnificații și rezultate mult mai spectaculoase. În aula centrală a Institutului, arhiplină, discuția a fost purtată de autorii Istoriei Transilvaniei cu trei istorici români cărora - arbitri sau colegi - li s-au adăugat trei francezi. Totul sub conducerea înțeleaptă, moderatoare, a profesorului Jacques Le Goff, binecunoscutul medievalist francez.

Trebuie adăugat la toate acestea prezența permanentă a televiziunii maghiare (să fi fost, oare, nou creată *Hungarian Télévizio*, despre care, recent, ziarul *Le Monde* scria că a fost destinată zonelor *Partium*, celor cu populație maghiară, dincolo de frontierele Ungariei de astăzi ?). Și a radioului. Și a fotografiilor.

Ceea ce dădea reuniunii aspectul unui show care trebuia să servească unei anumite idei.

4. Într-o asemenea atmosferă de spectacol televizat, intervențiile istoricilor deveneau tirade... Istoricii maghiari și-au expus - prin referatul dlui Béla Köpeczi - punctele de vedere privind alcătuirea monumentalei lucrări. Bineînțeles, istoricii români au corectat anumite afirmații. O anumită eludare a bibliografiei românești în aceleași probleme (răspunsul dlui Köpeczi: "ne-am luat permisiunea să utilizăm ceea ce considerăm că este interesant"), un anumit abuz terminologic (cazul "patriei mobile" a Românilor, într-o epocă în care migrațiile țărănești, în Orient ca și în Occident, erau un fenomen social normal și, mai ales, când conceptul de "patrie" nici nu exista; autorii ar fi putut întrebuința foarte bine conceptul de teritoriu), ba chiar și unele resturi din vechea redactare a istoriei, făcute în timpul comunismului (laudele aduse "mării revoluții socialiste din octombrie" !). Discuțiile au fost interesante, dar, din păcate, arhicunoscute: se duc de sute de ani, fără prea multe rezultate concrete...

În cazul de față, ele nu au putut fi altceva decât un pretext televiziv, pentru că, așa cum observa un istoric român, ele sînt (cel puțin) tardive. Discuții serioase privind istoria unei regiuni în care locuiesc deopotrivă Români și Maghiari nu pot fi făcute decât în strînsă colaboare de savanți români și savanți maghiari. Nu post-factum, nu după ce lucrarea s-a încheiat, pentru a fi prezentată, zgomotos, unor mass-media, părtinitoare, ci înainte de a fi încheiată opera, pentru a beneficia de luminile istoriografiei din ambele țări !

5. Toate acestea se petreceau în prezența unor istorici francezi. Cine i-a desemnat și în ce scopuri ? Pentru că unul din ei a declarat că "nu se pricepe", dar va recomanda impozantul volum studenților săi, pentru că este singura expunere a istoriei acestor ținuturi, iar alt istoric-politolog, în plus - considera că această *Histoire de la Transylvanie* ar fi astăzi ... interzisă în România, așa cum a fost pe vremea lui Ceaușescu (uitînd că, în timpul trecutului regim, *Istoria Transilvaniei* nu exista decât în versiune maghiară). Un singur istoric francez, mai informat în problemele românești fiindcă publicase, în colecția *Que sais-je?* un volumaș privind istoria României (pe baza unui text "oficial", trimis, în timpul vechiului regim, direct de la București!) - a avut cîteva minore observații la obiect.

În schimb, Jacques Le Goff care prezida "masa rotundă" încercînd a cumpăni, cu înțelepciune, discuțiile, s-a dovedit interesat de problemele generale ale istoriografiei și ale conceptelor istorice puse în circulație. Evul Mediu românesc îi era însă destul de îndepărtat...

6. Dar istoricii români, sosiți, la Paris, din București și din Cluj ? Asupra lor s-a concentrat atenția tuturor... Răspunzînd cu

moderație și suficient tact științific și diplomatic numeroaselor aserțiuni maghiare, istoricii români

s-au aflat tot timpul, într-o poziție defensivă. Încercînd să corecteze, ei își prezentau criticile - justificate, bine gîndite, dar într-o evidentă atitudine de apărare. Căreia îi lipsea, în plus, un aulic savoir-faire occidental și francez... În plus, Românii aduseseră din țară și distribuiau o broșură scrisă sub auspiciile "Fundației Culturale Române" din Cluj (*Bulletin of the Center for Transylvanian Studies, Supplement II, 1992: "Histoire de la Transylvanie" Une réplique historique, 52 p.*).

A "replica" prin 52 de pagini unui volum de 740 de pagini nu-i, oare, insuficient ? Istoria Transilvaniei nu impune, oare, istoricilor din România un efort cel puțin egal cu cel al colegilor maghiari ? O istorie a Transilvaniei, fie ea și unilaterală, din perspectiva noastră, românească (astfel precum era aceea culegere *Din Istoria Transilvaniei*, 2 vol., apărută în 1963) ar fi necesară. De ce nu încep asemenea lucrări în România post-comunistă ?

Asemenea absențe și lipsuri au și o parte anecdotică. Cei trei istorici români, oficial trimiși din România - prin Fundația Culturală a dlui Buzura, la semnul Centrului Cultural din Paris - nu au avut la dispoziție decât un volum, cumpărat din ... banii proprii ai unei studente românce aflate la studii la Budapesta și care l-a trimis profesorilor săi! În timp ce Ministerul de Externe al României dispunea de trei exemplare trimise de Ambasada din Paris!

Să zîmbim sau să plîngem ?

Iată de ce în acest show mediatic cei trei istorici români, buni apărători ai problemelor românești, au apărut, iertată fie-mi comparația !, ca Horia, Cloșca și Crișan "la Curte, la împăratu" ...

Discuțiile - cele adevărate - trebuie, abia acum începute. Istoria Transilvaniei trebuie profund și obiectiv studiată din perspectiva Românilor dar și a celor ce locuiesc - și ei, d' veacuri întregi - pe acest pămînt.

Alexandru NICULESCU

SLAVICA

Lucian Raicu

AVEC GOGOL

traduit du roumain par Odile Serre

l'Age d'Homme

"Pentru Raicu, ca și pentru Gogol, insensibilitatea sufletească constituie cea mai cumplită maladie a ființei"
(Mircea Martin)

"O capodoperă a criticii românești și a literaturii noastre, dincolo de genuri și timp"
(Vasile Popovici)

PENTRU O ISTORIOGRAFIE NEPARTINITOARE

pag. 1

Dezbateră s-a încheiat cu dorința exprimată de prof. Le Goff ca și românii să prezinte cât de curînd o lucrare tot atît de impunătoare.

Din lipsă de timp - probabil și de teama unor posibile "derapări" - nu s-a dat cuvîntul unor eventuali interlocutori din sală (printre care s-ar fi aflat și semnatarul acestor rînduri, care fusese chemat, cu două zile înainte, pe ne-puse-masa, să participe la o confruntare similară la Universitatea din Tours, împreună cu profesorul Nicolae Balotă).

Se pune întrebarea dacă trebuiau Românii să accepte această confruntare publică, mult prea rapidă și pe un "teren" ales de adversar, adică la prezentarea unei cărți de splendidă aparență grafică, cu ilustrații de excelentă calitate, hărți, diagrame, statistici, bogată bibliografie, într-un cuvînt toate aparențele unei temeinice lucrări științifice.

Argumente orale, oricît de valoroase, prea succint expuse în fața unui public ori necunosător în materie ori cu convingeri gata făcute, au prea puține șanse de a fi de vreun folos. Și totuși, sunt de părere ca dialogul nu putea fi evitat fiindcă alternativa era una singură: prezentarea unilaterală a cărții de partea maghiară. Cel mult, aș fi dorit ca în fruntea delegației române să fi venit vreun veteran al istoriografiei noastre, ca de pildă directorul Institutului Iorga, Șerban Papacostea, nu fiindcă "campionii" noștri n-ar fi fost la înălțime (în special intervenția dlui. Fl. Constantiniu a fost excelentă), ci fiindcă în asemenea competiții, experiența și prestigiul internațional sunt de primă importanță. De asemeni am găsit cu totul de prisos distribuția, la urmă, de către delegația română, a unei broșurele cu cîteva articole polemice, înșirate fără ordine logică sau cronologică, imprimate pe hîrtie sărăcăcioasă și cu o copertă de carton moale, însemnată în colț cu nelipsitul tricolor. Cred că răspunsuri de acest fel n-au nici un impact, ba unora le-ar fi întărit convingerea că Ungurii știu să mintă cu eleganță, pe cînd Românii, chiar cînd spun adevărul, o fac cu stîngăcie.

Unii afirmă, pe de altă parte, că nici n-ar trebui să ne "sinchisim": noi avem Transilvania și noi avem dreptatea de partea noastră, ce ne pasă de publicațiile Budapestei? Nu sunt de această părere. O lucrare ca această Istorie a Transilvaniei, larg răspîndită în trei limbi de circulație internațională, în toate bibliotecile și universitățile mari din occident, și în mass-media poate avea, cu vremea, asupra elitelor politice din Europa și America, un efect extrem de dăunător cauzei noastre, mai cu seamă dacă din pricina perenității la putere a trogloditilor noștri comuniști, imaginea țării în străinătate continuă să se degradeze. În curînd părerea comună a apuseanului cult

despre Transilvania va fi tocmai cea pe care Ungurii vor s-o impună: o provincie ungară milenară unde toată cultura a fost maghiară (sau germană), unde Românii au sosit tîrziu ca păstori nomazi cu moravuri primitive, s-au înmulțit ca iepurii, iar în secolul nostru, profitînd de superioritatea lor numerică și de împerjurarea (azi atît de criticată) a tratatelor de la Versailles, îi persecută crunt pe Unguri și vor să șteargă orice urmă a autenticului trecut transilvan.

Imaginea aceasta, deschis sau în clar-obscur, reiese din toată lucrarea de la Budapesta, în special în prima parte a cărții. O primă dibăcie, elementară, a autorilor, a constat în faptul că textul și hărțile și chiar indexul, nu cuprind decît toponime și hidronime ungurești acoperind aproape totalitatea spațiului transilvan ca o pînza deasă de păianjen. Pe nesimțite, cititorul se convinge că numele românești sau nemțești, cînd apar (rarisim) sau cînd se întîmplă că le cunoaște, sunt toate posterioare și, de cele mai multe ori, o traducere din maghiară. Teza rössleriană a întîietății cronologice a Ungurilor în Transilvania e nu numai conservată, ci de-acum agravată: opinia pînă acum acceptată de toți istoricii, că năvălirea Ungurilor în Pannonia s-a făcut prin nord-est, adică prin depresiunea Ruteniei sud-carpatică și Slovaciei, prin adevăratul jgheab pe care-l prezintă izvoarele Tisei și ale afluenților ei, și că de-abea apoi s-ar fi îndreptat de la apus către Ardeal primele incursiuni maghiare, e înlăturată. Ungurii ar fi pătruns mai întîi în Ardeal, venind din Moldova prin trecătorile Carpaților occidentali! Cîștigă astfel încă un veac de întîietate asupra Românilor, veniți de-abea, pilcuri, pilcuri de păstori nomazi, prin secolele XII și XIII ! Cronica "Anonimului" regelui Bela e supusă unui hipercriticism care-i neagă orice valoare, iar celelalte scrisuri care ar trebui s-o confirme sunt înlăturate (ca al lui Constantin Porfirogenetul sau al lui Simon de Kéza) sau pur și simplu ignorate (ca cea mai temeinică dintre ele, Cronica rusească zisă a lui Nestor). Cînd o asemenea distorsiune a mărturiilor Istoriei e însoțită de un formidabil aparat critic și de o argumentare de o aparentă rigoare științifică, rezultatul asupra cititorului neștiutor sau neprevenit e de o eficacitate de-a dreptul îngrijorătoare.

Mi-am dat seama de acest lucru cînd m-am aflat, după cum am spus, aproape nepregătît și parcă în postură de acuzat, la prezentarea cărții la Universitatea din Tours. Expresia care revenea cel mai des la istoricii francezi prezenți era: "Tată, în fine, o lucrare obiectivă, care umple un gol în documentația noastră, etc." Am îndrăznit să afirm, cînd mi s-a dat cuvîntul, că lucrul grav e tocmai că o lucrare atît de erudită nu e obiectivă, ci apără, pînă la "necinste intelectuală" teze pe care qvasi-unanimitatea specialiștilor

internaționali le-au respins. Ca un exemplu al îndărătniciei savanților unguri de a se crampona de teza întîietății maghiare în Ardeal, am dat citire unui pasaj din altă lucrare în care marele bizantinist maghiar Măthiás Gyoni falsifică intenționat traducerea unei fraze a cronicarului bizantin Kekauménos pentru a lăsa impresia că Dacia fusese integral golită, o primă dată, după cucerirea ei de către Traian. Am pus accentul și asupra importanței politice a apariției unei cărți care stîrnește controverse și aduce implicit apă la moară extremiștilor de ambele părți, în loc să favorizeze apropierea între democrații din cele două țări.

Trebuie să spun că în replica sa, profesorul Köpeczi a adoptat o atitudine moderată, justificîndi doar menținerea tezei "ne-continuității" pe convingerile arheologului din echipa de autori, și subliniind că față de alte lucrări maghiare mai vechi, aceasta reprezintă un mare pas înainte în prezentarea mai obiectivă a istoriei Românilor din Transilvania. Cred, deci, ca trebuie să urmăm - grabnic - indemnul profesorului Le Goff, nu cu pledoarii sau pamflete, cum s-a făcut pînă ieri. Chiar cele mai serioase lucrări ale cărturarilor noștri asupra Transilvaniei s-au prezentat ca niște pledoarii, în care dacă nu se aduceau argumente de-a dreptul mincinoase, se păcătuia prin omisiune: ilustrații exclusiv românești, ocultarea prezenței fizice și culturale ale importanțelor minorități ungare și germană care din pricina superiorității lor politice și economice au avut realizări culturale mai numeroase și mai spectaculoase. (Cu titlu de comparație, s-ar încumeta cineva să scrie istoria Siciliei îndreptînd reflectoarele numai pe viața băștinașilor, cu credințele și datinele lor, și pe sporadicele lor răzmerițe, minimizînd istoria politică și culturală a cuceritorilor care i-au stăpînit pe rînd de 2.500 de ani : greci, romani, barbari, sarazini, bizantini, franco-normanzi, spanioli ?). Cîtă vreme nu ne vom convinge că nu se pot combate neadevărurile și exagerările prin alte neadevăruri sau exagerări n-avem nici o șansă de a avea cîștig de cauză în fața opiniei culte din Occident.

De aceea consider urgent să se alcătuiască în țară o echipă de cercețatori de cel mai înalt nivel (istorici, arheologi, filologi etc.) sub conducerea unui istoric de renume, și să se pășească la redactarea unei monumentale istorii a Transilvaniei - chiar de-ar necesita zece ani - într-un efort de maximă nepărtinire în fața căreia "să se închine și cruzii noștri dușmani"...

Neagu DJUVARA

SĂRBĂTORI FERICITE !
următorul număr
al LUPTEI
va apare pe 22 ianuarie 1993

PENULTIMA ORĂ

■ După Polonia, Cehoslovacia și Ungaria, România urmează să devină membru asociat al Comunității Europene. S-a semnat deja la Bruxelles, după șase runde de negocieri, un document cu detaliile acordului, care va fi semnat oficial în această lună, la una din întrunirile Consiliului, intrând în vigoare după ratificarea sa de către Parlamentul European.

De fapt acordurile cu primele trei țări n-au intrat încă în vigoare pentru că n-au fost încă ratificate. Negocierile s-au referit mai ales la cotele agricole, la oțel și minereurile de fier, pentru ca occidentalii țin să-și protejeze propriile produse.

Spre deosebire de celelalte acorduri, acordul cu România conține un paragraf special, referitor la respectarea drepturilor omului.

■ Noi alegeri municipale la Tulcea. Primarul Ionel Mândra din comuna Greci a fost ucis de sătenii excitați de întârzierea mașinii cu butelii, iar primarii din Ostrov Sarighiol și noul primar din Greci și-au dat demisia. Primarul din Ceatalghiol a fost suspendat pentru mită.

■ Arcul de Triumf și-a recăpătat efigiile originale, din bronz, puse în 1922 și reprezentându-i pe regele Ferdinand și pe regina Maria. În 1937, aceste efigii au fost înlocuite cu unele din marmură. În 1982 ele au fost demontate și înlocuite cu două rozete banale.

■ În "Evenimentul Zilei", Silviu Brucan a relatat o întâlnire de peste o oră, avută la Moscova cu Gorbaciov, înainte de 1989, în care acesta din urmă cerea ca Ceaușescu să fie înlăturat, dar partidul comunist să rămână la cîrmă, măcar în România, dacă în celelalte țări din care URSS-ul decisese să se retragă nu mai avea șanse...

■ Actualul ministru de Interne, George Dănescu, a participat la prima "curățire a Pieței Universității", reprimarea sălbătească din 24 aprilie 1990. El

a făcut parte parte, împreună cu generalii Chițac și Diamandescu, din dispozitivul de conducere al operației.

■ Printr-o telegramă trimisă organizațiilor județene PNL, de coordonarea activității din teritoriu nu se mai ocupă Nicolae Enescu, care era vice-președinte, ci Radu Ciuceanu. Radu Enescu a inițiat un *Grup pentru reformă morală și politică a PNL*, din care mai fac parte Constantin Bălăceanu-Solnici, Ioana Brătianu, Virgil Mănescu. Grupul cere demisia lui Radu Câmpeanu, la viitorul Congres PNL, ca și a celor din preajma sa, aleși nestatutar. Într-o scrisoare adresată lui Radu Câmpeanu, grupul declară că nu recunoaște valabilitatea ultimelor excluderi din partid, socotind că de rezultatul alegerilor pentru PNL este responsabilă actuala conducere, fapt escamotat în cadrul Delegației permanente.

■ Din cei 60 de suporteri care au însoțit echipa românească de fotbal în Cipru, doar 15 au fost regăsiți de poliția din insulă. Ceilalți vor fi repatriați, dacă vor fi descoperiți, bineînțeles...

■ În 7 dec. a avut loc inaugurarea Centrului Cultural Francez din Iași, cu participarea ambasadorului francez la Iași.

NATURALIZARI

"Journal Officiel", din 1 și 13 decembrie 1992, publică numele următoarelor persoane născute în România, care au obținut naturalizarea franceză: Berindey Ion, Tudor, născut la București; Cristina Berindey (n. Carp), născută la Abrud; Roxana, Corina Ieremciuc (n. Popa), născută la Biertan; Anton Iordănescu, născut la București; Olga Iordănescu (n. Blamaru), născută la Focșani; Vichentie Muzica, născut la Ianuși; Gheorghiza Muzica (n. Grănescu), născută la Plenița; Emil Bobocescu, născut la Cirbești; Ionescu Dina, Născută la București; Petru Romoșan, născut la Beriu; Adriana Romoșan (n. Keneres), născută la București.

Săptămânalele "Tinerama" și "București", precum și dicționare românești se găsesc la : LIBRAIRIE DES LANGUES ATTICA

64, rue de la Filie Méricourt, 75011 Paris (M° Oberkamp)

luni 14-19; marți-sîmbăta 10-19 (tel. 48.06.17.00)

CASA ROMANEASCĂ CENTRUL ROMAN DE CERCETĂRI DIN PARIS

Anunță conferința dlui ALEXANDRU DANIELOPOL, intitulată "La Colonne Trajan, témoignage d'une épopée daco-romaine" care va avea loc sîmbătă, 23 ianuarie, 1993, orele 18, la Misiunea Catolică Română - 38, rue Ribéra, 75016 Paris.

A MURIT MARGOT RICK

Prezență discretă, colegă delicată, egală cu ea însăși, indiferent de problemele personale, de meandrele sănătății, egală în buna dispoziție, amabilă, serviabilă, disponibilă, fidelă în prietenie, devotată profesiei. Aceasta a fost Margot Rick, a cărei dispariție fulgerătoare ne-a lăsat descumpăniți. Tetanizați, orfani. Orfani de un sfat potrivit și dezinteresat. Orfani de o persoană a cărei educație, bun simț, cultură, eleganță în ținută și maniere ne serveau de model.

Pasionată de meseria ei de ziarist-radio, campioană a undelor scurte, atașată ascultătorilor ca de proprii ei copii (pe care n-a avut fericirea să-i aibe, și poate tocmai de aceasta), foarte populară, om de bază al secției române încă din prima sa existență, în cadrul fostului ORTF, pînă în 1974, și după reînființarea sa în 1985, Margot Rick s-a decis, în urmă cu mai bine de o lună, împăcată cu ea însăși, spunea ea, să iasă la pensie; pensie pe care n-a apucat s-o vadă. Cu atît mai puțin să se bucure de ea.

Margot ar fi știut s-o facă. Pentru că avea talentul să trăiască, sa profite de bogăția culturală a Parisului, de frumusețile Franței, de orizonturi vaste. Abia acum ar fi avut timp pentru toate. Și pentru toți prietenii care-i căutau compania.

Lucra la Casa Radio din 1961. România a părăsit-o la timp, în 1948, pentru o nouă viață la care s-a adaptat desăvîrșit. Era perfect quadrilingvă, se bucura de simpatia și admirația tuturor. Stupoarea pe care a provocat-o moartea ei, ne-a dovedit-o.

În acest ceas al memoriei unei vieți, prea rapid întreruptă, o maximă din Delphi îmi vine în minte, maximă pe care mi-o inspira personalitatea și educația acestei mari Doamne:

"copil fiind/ să devii bine crescut,/ tînăr,/ sigur de tine,/ în mijlocul vieții,/ să fii drept,/ vîstnic, / bun sfătuitor, / în clipa morții,/ fără regrete."

Fără regrete ? Margot ? căreia îi plăcea atît de mult viața ?

Lena MURGU-ADAM
ziaristă la Radio France International

Pușa ne-a părăsit într-o zi de Sf. Nicolae și e greu să ne obișnuim cu faptul că silueta ei inconfundabilă nu ne va mai ieși în cale altfel decît în ale gîndului.

Spun Pușa, căci așa am cunoscut-o toți cei veniți la Paris prin anii '60, cu a doua emigrație (ea, Pușa, făcînd parte din prima, cei plecați după război, sperînd că într-o zi - apropiată - se vor putea întoarce... Și nu s-a mai întors).

Pușa la toți ne-a întins mîna într-un fel sau altul, mai toți i-am fost copii de suflet, copii care acum se simt orfani la 50 de ani și mai bine... "Copii" răpîndiți pe tot globul.

Gabriela IONESCU

DECESE Ziaristul Alexandru Stark; Constantin Tronaru; Florea Dimancea; Gh. Moldoveanu; Traian Caracaș; Anuța Stănescu (Mănescu); ing. Dumitru Olaru; dr. Nistor Gheorghe; Anghel Georgescu; veteran de război Valuța Leontin; dr. Dan Bala; ing. Gabriel Dan Toma; Mia Chirutin; prof. David Ioan; Silvia Lungu; ing. prof. Mihai Roșcanu; Barbu Teodorescu.

TARIF D'ABONNEMENT ANNUEL

En Francs Français:

FRANCE FRF 250
EUROPE FRF 300

Par avion :

AMERIQUE
AMERIQUE DU NORD FRF350
ISRAEL
AMERIQUE DU SUD
ASIE FRF 450
AUSTRALIE

En d'autres monnaies, le tarif est majoré des frais bancaires d'encaissement comme suit.
DEM 100 - CIIIF 90 - GBP 35

USA 60 ou équivalent

USA 70 ou équivalent

125 Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud-France
Tel. (33-1) 46020540 Telefax (33-1) 46 02 14 37 - Tlx 633520 F
Commission Paritaire N° 65481 - CCP. : 11 341 71 A Paris

L'OCCIDENT PEUT-IL ATTENDRE ?

par Michel Korné

En 1989 le communisme s'effondrait en Europe du Centre et de l'Est (U.R.S.S.) sans violence. La seule exception fut la Roumanie où l'on dénombrerait 1200 morts, dont plus de mille tués, après la chute de Ceausescu, par l'armée et l'ex-Securitatea, qui restaient en place.

L'effondrement paisible d'un système qui s'était maintenu pendant 72 années par la terreur, semblait donner raison à la politique menée par l'Occident qui s'était contenté de contenir la menace en attendant son érosion interne. Certes. Le "containment" du président Truman en 1946, la politique des Droits de l'Homme adoptée par le président Carter et celle de la Défense Stratégique initiée par Ronald Reagan, avaient réussi à éviter une guerre mondiale dévastatrice. Le prix avait été payé par les souffrances de centaines de millions d'Européens du Centre et de l'Est, ainsi que d'Asiatiques, d'Africains et d'Américains, notamment Cuba. Toutefois, lorsque le système totalitaire s'effondre en Europe, la victoire remportée par le monde libre, reste limitée.

Les tenants du totalitarisme communiste avaient en effet compris la leçon de la chute du nazisme en 1945. Ayant évité la défaite par les armes, ils ont réussi à se retrouver dans les positions clé de l'administration étatique et des structures économiques. Leurs seules concessions furent la libre expression des citoyens et le pluralisme politique, souvent plus apparents que réel.

Trois ans plus tard, en 1992, nous assistions dans la plupart des états européens ex-communistes, à des restaurations partielles, grâce à des élections libres, parfaitement faussées par la fraude électorale. L'ancienne nomenclature avait fait peau neuve. Elle avait repris à son compte les nationalismes agressifs du début du siècle et avait recours aux mêmes moyens qui avaient permis l'instauration du nazisme en Allemagne, il y a 60 ans : l'inflation, le chômage et le

chauvinisme.

L'inflation et le chômage ont réussi à discréditer suffisamment la privatisation et l'économie de marché en Europe du Centre et de l'Est, pour rendre possible le retour au dirigisme. Sous prétexte d'arrêter la soi-disant thérapie de choc, l'on revient au dirigisme économique.

Cette "thérapie" de choc n'a en fait jamais existée. Bien au contraire. L'inflation a été une aubaine pour l'ancienne nomenclature qui avait l'argent. Ils ont accaparé ce qui pouvait se revendre, en étant sûr d'en tirer un profit et ont réalisé des fortunes en moins de trois ans.

Les conseillers occidentaux, y compris ceux du FMI n'ont guère flairé le piège. Convaincus que l'inflation au début lente, pourrait être contenue, ils n'ont pas compris que l'ex-nomenclature n'avait aucun intérêt à le faire. Plus l'inflation s'accélérait, plus elle facilitait la prise de contrôle de l'économie par la nomenclature, et décourageait les investisseurs étrangers, qui étaient en fait les seuls concurrents réellement à craindre. En outre le désenchantement qui s'en suivait décourageait implicitement l'opinion publique à réclamer la privatisation. Dans l'ex-U.R.S.S., comme à Bucarest et à Sofia, la restauration du dirigisme économique est en train.

En politique, c'est le chauvinisme qui constitue la diversion idéale permettant de faire appel à la solidarité nationale pour opposer chaque nation à ses voisins en l'isolant afin de freiner son intégration à l'Europe.

C'est ce qui s'est passé d'abord dans l'ex-Yougoslavie, puis dans les ex-républiques soviétiques ainsi que dans l'ex-Tchécoslovaquie. S'il est normal que chaque nation conserve sa spécificité, leur morcellement en états nationaux ne peut se concevoir que si ces états font partie d'un ensemble continental - l'Europe unie. C'est dans ce sens que l'Acte Final d'Helsinki a proclamé la libre circulation des personnes, des marchandises et des idées. C'est dans ce but que depuis vingt ans, les états occidentaux,

membres de la C.S.C.E, ont conduit le processus de la Sécurité Européenne pour répondre aux espoirs de tous les Européens.

Or l'idéologie national-communiste a justement pour but de s'opposer à l'unité du continent. En fomentant la haine et en exacerbant les réactions primaires elle permet à des hommes de main de dominer la vie politique de leurs concitoyens.

Dans l'ex-Yougoslavie et U.R.S.S. mais aussi en Roumanie ou Bulgarie, nous n'assistons pas uniquement à la tentative de restauration des forces totalitaires mais au développement de la corruption, des trafics de toutes sortes et du banditisme pur et simple au profit de la mafia de l'ancienne nomenclature.

De la sorte l'idéologie national-communiste, est devenue le support de la mafia que l'ex-nomenclature a constitué des chefs de l'administration, de l'armée, de l'ex-police secrète rebaptisée Service d'Information, et des dirigeants de coopératives agricoles ou des entreprises d'Etat. Cette mafia est en train de se constituer en féodalités locales, ayant des liens étroits avec l'Etat qui subventionne les entreprises mais aussi avec les mafias nationales ou locales des états voisins.

Si elle parvient à s'implanter de manière durable la mafia deviendra une menace pour l'ensemble du continent, d'autant plus que l'Occident n'est nullement à l'abri de la corruption et du trafic de drogue.

L'exemple de l'Italie montre que la mafia peut se perpétuer à travers les générations et qu'elle s'adapte aussi bien au système de la libre entreprise qu'à celui d'une économie où l'Etat conserve un rôle prépondérant.

La mafia italienne semble prospérer plus facilement là où elle peut bénéficier des subsides de l'Etat, en l'occurrence dans le Sud du pays, que dans le Nord industrialisé où ses bénéfices sont peut-être plus importants (notamment grâce à la drogue), mais où son emprise sur le reste de la population est bien

Suite page II →

"LA BONNE VOIE" de Monsieur VACAROIU.

Au même titre que ses prédécesseurs, Roman et Stolojan, le nouveau Premier Ministre roumain, Nicolas Vacaroiu fait partie de la nomenclature de seconde génération. Il n'a toutefois pas la subtilité des deux autres qui avaient commencé leur carrière politique en donnant le change au point que certains les considéraient comme de vrais partisans des réformes.

Dès sa nomination, interrogé par le quotidien *Adevarul* sur ses intentions concernant la continuation de la réforme, Vacaroiu avait déclaré que le rythme de la réforme n'était pas essentiel, ce qui comptait c'était d'être sur la bonne voie. Et le journal d'ajouter " en d'autres mots l'on a mis un terme à la thérapie de choc . Aussi bien ceux au pouvoir que certaines formations de l'opposition semblent s'être mis d'accord sur le fait que le principal aspect de la transition - le changement du rapport entre la propriété d'Etat et la propriété des particuliers - serait un procès de longue durée. Le nouveau Premier Ministre estime que pour une période d'encore dix à quinze ans, le poids de l'Etat sera décisif dans le cadre d'une économie mixte, dans laquelle les particuliers seront aidés à se

développer dans les secteurs de la petite ou moyenne entreprise et des services. Dans ces conditions, la tactique présentée par le futur Premier Ministre consiste à gérer de la manière la plus efficace la propriété de l'Etat, d'éliminer le chaos considéré par Monsieur Vacaroiu comme le principal ennemi de l'économie roumaine. Le renforcement du rôle de l'Etat ne sera pas une résurrection du centralisme et ne se fera pas grâce à des méthodes administratives mais en utilisant les leviers économiques dont dispose le gouvernement - a précisé Monsieur Vacaroiu aux délégations inquiètes de ces aspects."

Indiscutablement de telles déclarations ne laissent guère d'espoir que le nouveau gouvernement continuera les réformes si timidement esquissées par Roman , réformes que Stolojan avaient déclaré ne pouvoir achever faute de temps.

Pour justifier la politique des changements lents, Vacaroiu a déclaré lors d'une nouvelle interview que "la continuité de la réforme roumaine ne peut être réalisée qu'à un coût social supportable", en insistant sur le terme supportable.

Cette insistance est pour le moins

déplacée car si actuellement le coût social en Roumanie est aussi élevé pour 80% de la population, c'est bien à cause de l'inflation qui n'est due ni à une thérapie de choc ni à la réforme mais au fait que le président Iliescu et ses hommes ont choisi cette voie facile pour s'emparer des leviers de l'Etat et de l'économie plutôt que de procéder dès 1990 à une réforme monétaire qui aurait été infiniment moins douloureuse pour la population, mais aussi moins avantageuse pour la nomenclature.

Au terme des trois années qui ont suivi la mort de Ceausescu, le jeu de Ion Iliescu élu et réélu Président de la Roumanie, devient clair. Il a eu recours à Roman pour donner l'illusion de vouloir entreprendre des réformes..... Il l'a remplacé par Stolojan lequel n'a rien fait d'autres que de préparer des élections qui , grâce à la fraude ont permis aux divers partisans d'Iliescu d'obtenir une majorité dans les deux chambres. Maintenant qu'il est assuré de cette majorité, Iliescu a baissé le voile pour restaurer non seulement l'ancienne nomenclature mais également la politique étatiste qui a conduit la Roumanie et les autres pays de l'Europe du Centre et de l'Est, dans l'impasse où ils se trouvaient en 1989.

Suite de la page I

inférieur à celui qu'elle a en Calabre, Sicile ou Sardaigne où elle est en majeure partie responsable du retard accumulé par ces régions.

La force des mafias communistes de l'Europe du Centre et de l'Est, notamment des ex-républiques de l'U.R.S.S., est actuellement bien plus grande que celle de la mafia italienne mais leurs positions sont plus vulnérables. Aussi longtemps qu'elles gardent le contrôle des pays qu'elles dirigent, elles vont privilégier le dirigisme étatique au détriment de l'initiative privée et freiner de ce fait le développement de ces régions.

Or s'il est possible de laisser la Sicile ou la Calabre dans un état de relatif sous-développement, par rapport au Nord de l'Italie, maintenir l'Europe du Centre et les ex-républiques soviétiques en état de sous-développement, provoque un déséquilibre dangereux entre ces régions et le reste de l'Europe. Nous constatons déjà la pression démographique exercée sur l'Occident par ceux qui fuient la misère à l'Est. Or cette pression ne peut que s'accroître même si les mesures les plus rigoureuses étaient prises pour empêcher leur venue.

En outre, la Russie, les autres ex-

républiques de l'U.R.S.S. et l'Europe du Centre, peuvent devenir un marché de 450 millions de consommateurs à la seule condition que ces pays redeviennent solvables ce qu'ils ne sont justement plus à cause des mafias qui les dirigent.

Ce n'est pas le seul danger. L'Occident peut difficilement empêcher la prolifération des ventes d'armes, y compris nucléaires, le trafic de la drogue et même le terrorisme, si les mafias issues des nomenclatures communistes, conservent le contrôle de la moitié de l'Europe et de l'Asie.

Certains Occidentaux considèrent que l'Occident peut attendre que ces mafias perdent leur pouvoir comme il avait attendu, de 1945 à 1989, que le communisme s'effondre. Les situations sont cependant différentes et une telle attente paraît bien plus dangereuse.

Si, par l'oppression qu'il exerçait sur ceux-là même qui le servaient, le communisme avait fini par se condamner, il n'en est pas de même des mafias. Corruption, vols et banditisme vont de pair avec passe-droits et avantages accordés par les mafias pour s'assurer une clientèle parfois nombreuse. De telles méthodes dont la crainte mais également l'appât ne sont pas exemptes, peuvent assurer une

longévité bien plus grande que la terreur.

Parce qu'elles ne représentent pas une menace directe et immédiate pour le monde Occidental, ces mafias ne se heurtent plus à l'opposition que rencontrent le communisme. Elles peuvent ainsi tisser des liens étroits en Occident même, bien plus facilement que ne le pouvait jadis le Pacte de Varsovie.

Une attente prolongée de la part de l'Occident permettrait aux mafias d'isoler à nouveau l'Europe du Centre et de l'Est, grâce aux disparités économiques et financières, sans avoir besoin d'ériger des miradors ou des grillages de barbelés.

C'est pourquoi, contrairement à l'après guerre 1945-1989, l'Occident ne doit guère attendre que le système actuellement instauré en Europe du Centre et de l'Est s'effondre de lui-même.

Les pays d'économie libre peuvent agir sans risquer un conflit planétaire à condition d'utiliser des moyens économiques, juridiques, politiques et de contrainte policière ou militaire, qui s'appuient en premier lieu sur les opinions publiques de l'Europe du Centre et de l'Est. Cela exige une politique cohérente bien plus que beaucoup d'argent ou de nombreuses forces militaires et de police.